

Herczog László: A HÜTLENSÉG PRÓBATÉTELE

Hónapok óta látszólagos vita folyik arról a tételről, hogy a baloldal elvette, Orbán viszont visszaadja a 13. havi nyugdíjat. Az észszerűség és a tények keretein belül értelmezhetetlen ez az állítás, tekintve, hogy a valóság egészen más.

Herczog László, volt munkaügyi miniszter cikkében összefoglalja a folyamatokat (https://nepszava.hu/3144727_a-hutlenseg-probatetele).

Kedvcsinálónak rövid részletek következnek.

A közpénzből fizetett „JóKor” nevű, nyugdíjasoknak készített propagandakiadvány – amelynek se impresszuma, se megjelenési dátuma nincs – egyik számában a címlapján közli: „A BALOLDAL ELVETTE A 13. HAVI NYUGDÍJAT, A KORMÁNY VISSZAADJA.” „2022-BEN VISSZAADJUK A TELJES 13. HAVI NYUGDÍJAT!” A 3. oldalon pedig mindjárt Orbán Viktor levelét olvashatjuk, amelyből ugyancsak érdemes szó szerint idézni: „A baloldali kormányzás cserben hagyta az időseket. Mind emlékszünk rá, hogy éppen azokat fosztották meg a 13. havi nyugdíjtól, akik munkájukkal oroszlánrészt vállaltak az ország építéséből. Mi megvédjük a rezsicsökkentést, megőrizzük a nyugdíjak vásárlóértékét, biztosítjuk az inflációkövető nyugdíjemelést, és a baloldal által elvett 13. havi nyugdíjat is visszaadjuk.”

Miután magától Orbán Viktortól tudjuk, hogy ne arra figyeljünk, amit mond, hanem arra, hogy mit tesz, vizsgáljuk meg ezért a tényeket: mi történt a 13. havi nyugdíjjal. A 13. havi nyugdíjat 2002-ben a Medgyessy-kormány vezette be. (A Fidesz nem szavazta meg.) Sok vita volt akkor és azóta is arról, vajon a gazdaság teljesítőképessége elbírja-e a 13. havi nyugdíjat. 2002-ben először negyedhavi nyugdíjat fizettek ki. 2003-ban félhavi, 2004-ben háromnegyed havi, majd 2005-től 2008-ig a teljes havi nyugdíjat megkapták a nyugdíjasok. 2008-ban a 2009. évi költségvetési törvényben 80 ezer Ft-ban maximálták a kifizethető összeget, amelynek az első részét, maximum 40 ezer Ft-ot 2009 márciusában még folyósították, de az őszi újabb kifizetésre már nem került sor: egy újabb törvénymódosítás megszüntette a 13. havi nyugdíjat. (Egyidejűleg azonban bevezette a nyugdíjprémiumot.)”

„...Csupán 2020 nyarán jelentették be, hogy a 2021. évben negyedhavit, 2022-ben félhavit, 2023-ban háromnegyed havit, majd 2024-től teljes havi ellátást fizetnek. 2021 februárjában ki is fizették a havi nyugdíj egynegyedét. 2021 őszén aztán – nyilvánvalóan a 2022. évi választásokra tekintettel – a bejelentést módosították: már 2022-ben megkapják a nyugdíjasok a teljes havi ellátást. A 13. havi nyugdíj „visszaadása” tehát úgy néz ki, hogy 12 év alatt 10 alkalommal nem fizettek semmit, összesen pedig 1 és negyed havi kifizetést folyósítanak. Sportkedvelő olvasóink és vezetőink számára érdemes az eredményt leírni: baloldali kormányok : Orbán-kormány $5\frac{1}{2} : 1\frac{1}{4}$ (hónapokban számolva), ami 4,4-szeres különbség. Mellesleg ezt az eredményt a baloldali kormányok 8, az Orbán-kormányok 12 év alatt teljesítették.

Ki vette el tehát a 13. havi nyugdíjat? S ha már arról beszélünk, hogy ki vett el jövedelmet a nyugdíjasoktól, érdemes a nyugdíjak éves emelését is megvizsgálni. 1997 és 2009 között az úgynevezett svájci indexálás alapján számították ki a nyugdíjak éves emelését, amit 50 százalékban az infláció, 50 százalékban pedig a keresetek emelkedése határozott meg. Ily módon a gazdasági fejlődés eredményeiből a nyugdíjasok rendszer szerűen részesültek, vagyis növekvő reálbér esetén nem csupán a reálérték megőrzése volt garantált; ugyanakkor csökkenő reálbér esetén a nyugdíjak reálértéke is csökkent volna. A svájci indexálást a Bajnai-kormány egy 2009-es törvényben feltételelessé alakította, amennyiben a nyugdíjak éves emelését a GDP növekedésétől tette függővé: ha a GDP növekedése nem érte el a 3 százalékot, akkor csak az inflációt lehetett figyelembe venni; e felett a GDP-növekedéstől függően már egy sávot, tehát lépcsőzetesen emelkedő (a béreket és az inflációt 20 : 80-tól 50 : 50 százalékos arányig terjedő) vegyes indexálás vezetett be, ahol az 50 : 50 százalékos megosztás csak 5 százalékot elérő GDP-növekedés esetén volt alkalmazható. Ez előnyös volt a nyugdíjasoknak, hiszen a

világgazdasági válság következtében a reálkeresetek csökkentek, vagyis a nyugdíjak reálértéke is csökkent volna 2010-ben.

2020-ban a KSH kimutatása szerint a saját jogú nyugdíjak átlagos mértéke (valamennyi jogcímen történt kifizetést figyelembe véve) 150 571 Ft volt. A 2021-22-es adatokat még nem ismerhetjük, de ha azzal számolunk, hogy a nyugdíjakat 2021-ben három részletben, összesen 4,8 százalékkal emelték, míg 2022-ben 5 százalékos nyugdíjemelésről döntött a kormány, akkor a 2022. évi átlagnyugdíj most 165 688 Ft/hóra becsülhető.

Ennyi lesz tehát a most kifizetett, saját jogon kapott 13. havi nyugdíj átlagos mértéke, ami a legóvatosabb becslés szerint is legalább 45 270 forinttal kevesebb, mint amit kaphattak volna saját jogon a már 2013-ban is nyugdíjasok átlagosan akkor, ha 2014–20 között a svájci indexálást alkalmazták volna.

Ki rövidítette meg tehát a nyugdíjasokat?”